

สวัสดิภาพสัตว์ ในโรงฆ่าสัตว์ ตามหลักการอิสลาม

น.สพ. มาลิก อับดุลบุตร

กลุ่มพัฒนาสินค้าปศุสัตว์ฮาลาล

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

สวัสดิภาพสัตว์คืออะไร ?

**ปัจจัยสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์
คืออะไร?**

สิทธิของสัตว์

อัลลอฮฺ ซ.บ. ได้ทรงตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَّمٌ أَمْثَالَكُمْ - {
الأنعام 38

ความว่า

“ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ชนิดใดที่อยู่บนโลก หรือสัตว์ปีกที่บินด้วยกับสองปีกของมัน ต่างก็เป็นประชาชาติเยี่ยงเดียวกับประชาชาติของสุเจ้าทั้งหลาย”

(ซูเราะฮฺ อัลอันอาม โองการที่ 38)

อรรถาธิบาย

ท่านชัชยิด กุตุบ(รอฮิมะฮุลลอฮฺ) ได้แสดงทรรศนะของท่านเกี่ยวกับโองการนี้
ในตัฟซีรของท่านชื่อ “ฟีซิลาสิลกุรอ่าน” ว่า

สัตว์ทุกชนิดที่อาศัยอยู่บนโลกนี้ จากบรรดาสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย ไม่ว่าจะ
เป็นประเภท แมลง, สัตว์มีพิษ, สัตว์เลื้อยคลาน, สัตว์มีกระดูกสันหลัง, และสัตว์ปีก
ประเภทต่างๆ , แม้กระทั่งแมลงประเภทมีปีกบินได้ สัตว์ทุกประเภทที่มีชีวิต
ทั้งหมดต่างมีระบบการมีชีวิตที่เป็นประชาชาติ และมีลักษณะพิเศษของแต่ละ
ประชาชาติ แต่ก็มีวิถีชีวิตที่เป็นระบอบเดียวกันในการดำรงชีพ ดังเช่นการมีระบอบ
การมีชีวิตในประชาชาติของมนุษย์ (เช่นการมีผู้นำฝูง, การพิทักษ์ฝูง, การแสวงหา
แหล่งอาหาร และการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น)

ดังนั้น จากมิตินี้ สัตว์ก็มีสิทธิที่จะได้รับความเมตตา เหมือนดังเช่นสิทธิที่
มนุษย์จะได้รับความเมตตา เพราะสัตว์ก็มีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ , ความรู้สึก ,
ความเจ็บปวด และมีอัตลักษณ์เฉพาะอย่าง เยี่ยงเดียวกับปรากฏการณ์ของ
สิ่งมีชีวิตที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์

สวัสดิภาพสัตว์: คำนิยาม

■ Fraser & Broom

สวัสดิภาพ คือ สภาวะ
ของสัตว์ที่เกี่ยวกับความ
พยายามที่จะ**รับมือกับ**

สภาพแวดล้อม

[Welfare defines the state of
an animal as regards its
attempts to **cope** with its
environment]

■ OIE

สวัสดิภาพสัตว์ หมายถึง
การที่สัตว์จะ**รับมือกับสภาพ**
ที่สัตว์อยู่ได้อย่างไร

[Animal welfare means how
an animal is **coping** with the
conditions in which it lives]

อะไรคือปัจจัยสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีของสัตว์ ?

การ
พักผ่อน

สุขภาพ

การนอน

อาหาร
และน้ำ

กิจกรรมตาม
ธรรมชาติ

การดูแลสัตว์

مَنْ صَاحِبُ الْجَمَلِ؟ " فَجَاءَ فَتَى مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ: هُوَ لِي يَا رَسُولَ
اللَّهِ، فَقَالَ: " أَمَا تَتَّقِي اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهِيمَةِ الَّتِي مَلَكَهَا اللَّهُ، إِنَّهُ شَكَأَ إِلَيَّ أَنَّكَ
تُجِيعُهُ وَتُدْبِبُهُ " رواه الإمام أحمد رقم 1745

ท่านศาสนทูต ได้พูดกับเจ้าของอูฐว่า :

“ท่านจงอย่าเกรงต่ออัลลอฮฺ พระผู้เป็นเจ้าเถิด เกี่ยวกับการดูแลสัตว์ ซึ่งอัลลอฮฺได้ทรง
มอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ของท่าน มันได้ร้องทุกข์ต่อฉันว่า ท่านได้ปล่อยให้มันหิวโหย
และได้ใช้งานมันหนัก”

(บันทึกโดยอิมามอะหมัด)

การกระทำต่อตัวสัตว์

« اتَّقُوا اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ، فَارْكَبُوهَا صَالِحَةً، وَكُلُّوهَا صَالِحَةً »
رواه أبو داود رقم 2548

ท่านศาสนทูต ได้พูดด้วยความโกรธว่า

“ท่านทั้งหลายจงอย่าเกรงต่ออัลลอฮฺพระผู้เป็นเจ้า
ในเรื่องเกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์เหล่านี้ที่ถูกผูกมัดไว้
พวกท่านจงขี่มันด้วยความดีงาม และจงบริโภคมันด้วยความดีงาม”

(บันทึกโดยอบูดาอูด)

แนวคิดความเป็นอิสระ 5 ประการ (Five Freedoms)

1. อิสระจากความหิว และความกระหาย
(freedom from hunger and thirst)
2. อิสระจากความรู้สึกไม่สบาย
(freedom from discomfort)
3. อิสระจากความเจ็บปวด บาดเจ็บ และเป็นโรค
(freedom from pain, injury and disease)
4. อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามปกติ
(freedom to express normal behaviour)
5. อิสระจากความกลัวและความทุกข์
(freedom from fear and distress)

ความรับผิดชอบ 5 ประการ (Five Responsibilities)

1. เพื่อจัดหาอาหาร น้ำ การพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม
2. เพื่อมั่นใจว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ยานพาหนะ) และการจัดการที่เหมาะสมกับจำนวนและชนิดสัตว์
3. เพื่อประเมินและจัดการกับสัตว์ ทำให้สามารถตรวจพบและรักษาสัตว์ที่ไม่เหมาะสมเข้าฆ่าได้โดยเร็ว
4. เพื่อให้มั่นใจว่าสัตว์เป็นฝูงเดิม เลี่ยงการต่อสู้ และมีพื้นที่เพียงพอให้สัตว์ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน
5. จัดหาสภาพแวดล้อมที่ "ปลอดภัย"

ความเครียดและสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด

Stress & Stressors

การบาดเจ็บ

ความกลัว

ความกระหาย

ความหิว

เสียง

ความไม่สบาย

สภาพแวดล้อมใหม่

อาการของสัตว์ที่มีความเครียดและความทุกข์มาก

- ส่งเสียงร้อง
- กระสับกระส่าย - มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น
- ไม่ตอบสนอง
- มีการขับถ่ายเพิ่มขึ้น
- นอนลงในสภาพแวดล้อมใหม่
- หอบ

ทำไมสวัสดิภาพสัตว์ถึงมีความสำคัญ
ในช่วงก่อนการฆ่าและขณะฆ่า?

ความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์ ช่วงก่อนฆ่าและขณะฆ่า

- ◆ สวัสดิภาพของสัตว์
- ◆ ความปลอดภัยของการปฏิบัติงาน และป้องกันการบาดเจ็บของพนักงาน
- ◆ คุณภาพซากและเนื้อสัตว์
- ◆ ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพการผลิต

สวัสดิภาพของสัตว์

- สัตว์ถูกฆ่าเป็นอาหาร 65,000,000,000 ตัว
ในแต่ละปี
  - 170,000,000 ตัว/วัน
  - 2,000 ตัว/วินาที
- ช่วง 12-24 ชม. สุดท้ายของชีวิตสัตว์
  - ช่วงเครียดที่สุด
  - ได้รับความเครียดทั้งแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรัง

ความปลอดภัยของการปฏิบัติงาน และการป้องกันการบาดเจ็บ

- สัตว์ที่ตื่นตระหนกและเครียด
  - ทำให้เกิดการบาดเจ็บกับสัตว์ตัวอื่น และคนงาน
- ในไอร์แลนด์ช่วง 10 ปีที่ผ่านมา > 50% ของคนตายที่ฟาร์ม
  - สาเหตุจากวัว

คุณภาพ

สวัสดิภาพไม่ดี = คุณภาพเนื้อไม่ดี

ขยะเข้า - ขยะออก

ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Effectiveness & Efficiency)

ประสิทธิผล: ทำในสิ่งที่ถูก (doing the RIGHT THINGS)

ประสิทธิภาพ: ทำถูกต้องและได้ผลดี (doing THINGS RIGHT)

ปัจจัยที่มีผลต่อสวัสดิภาพของสัตว์ ณ โรงฆ่าสัตว์

“สวัสดิภาพของสัตว์ คือ สภาวะของสัตว์ที่เกี่ยวกับความพยายามที่จะรับมือกับสภาพแวดล้อม” (Fraser & Broom, 1990)

สภาพแวดล้อม

- ▶ โรงฆ่า: การออกแบบและเทคโนโลยีที่ใช้
  - ตัวแปร (ที่สามารถปรับปรุงได้)
- ▶ คนงานและพนักงานฆ่า
  - ตัวแปร (ที่สามารถปรับปรุงได้)

อดีต

ปัจจุบัน

โรงเชือดโค

บริเวณเชือดสัตว์

แยกเครื่องในขาว-แดง

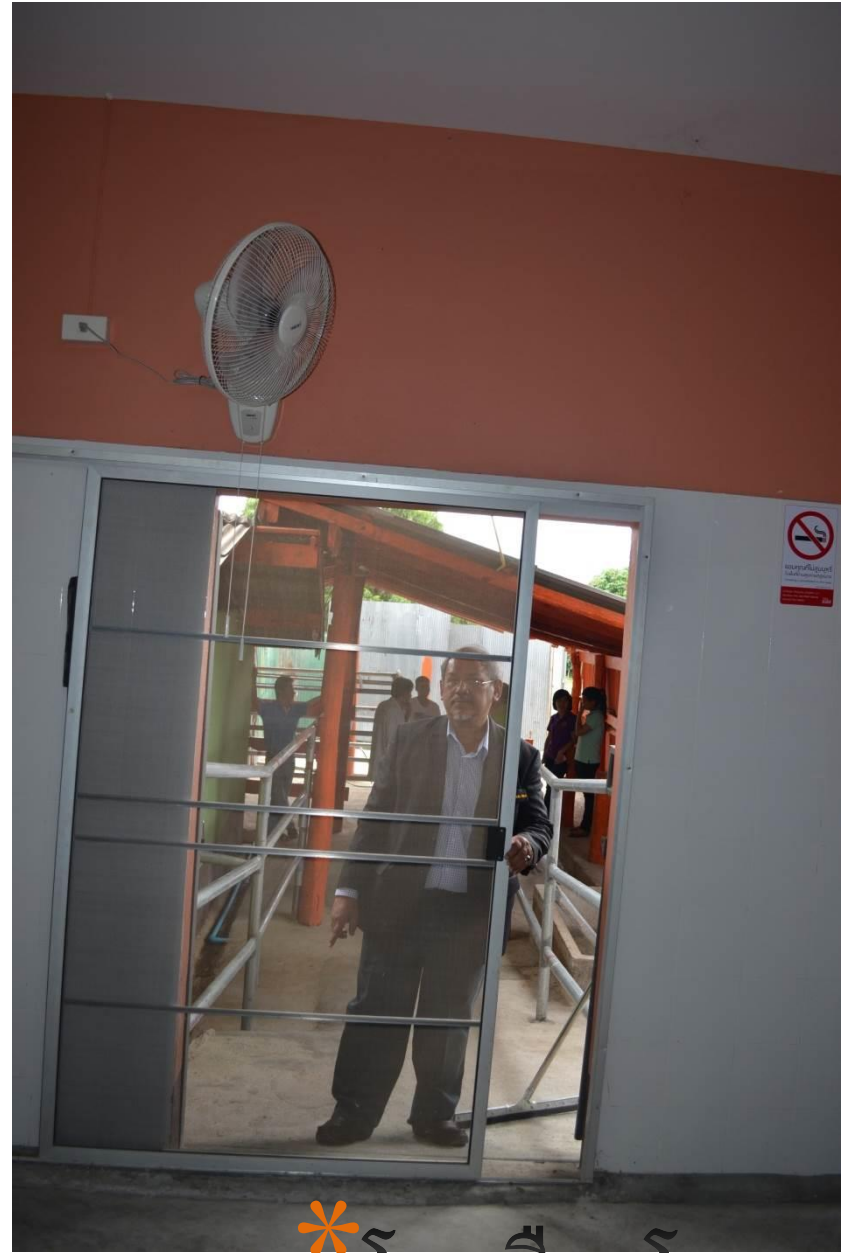

โรงเชือดโค

*
โรงพยาบาล

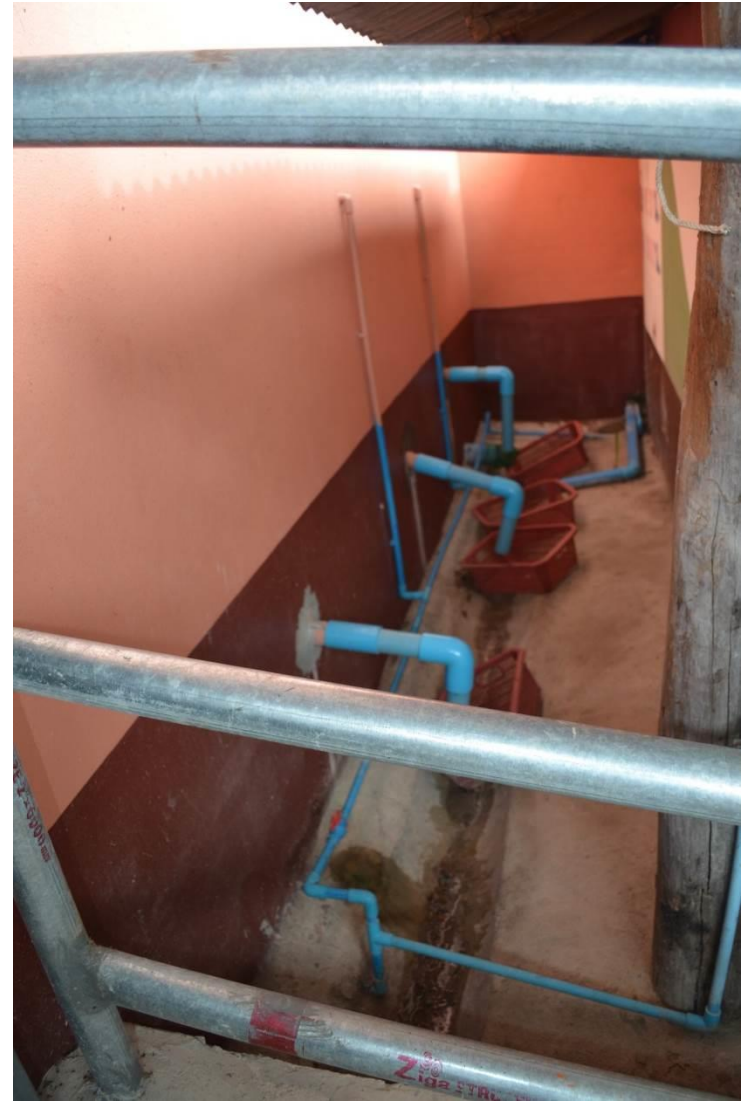

* โรงเชือดโค

* โรงเชือดไก่

* ไร่เชือดไก่

* โรงเชื่อมได้

* โรงเชื้อดัก

* โรงเชือดไก่

* ไร่จื่อต๋อ

* โรงเชือดไก่

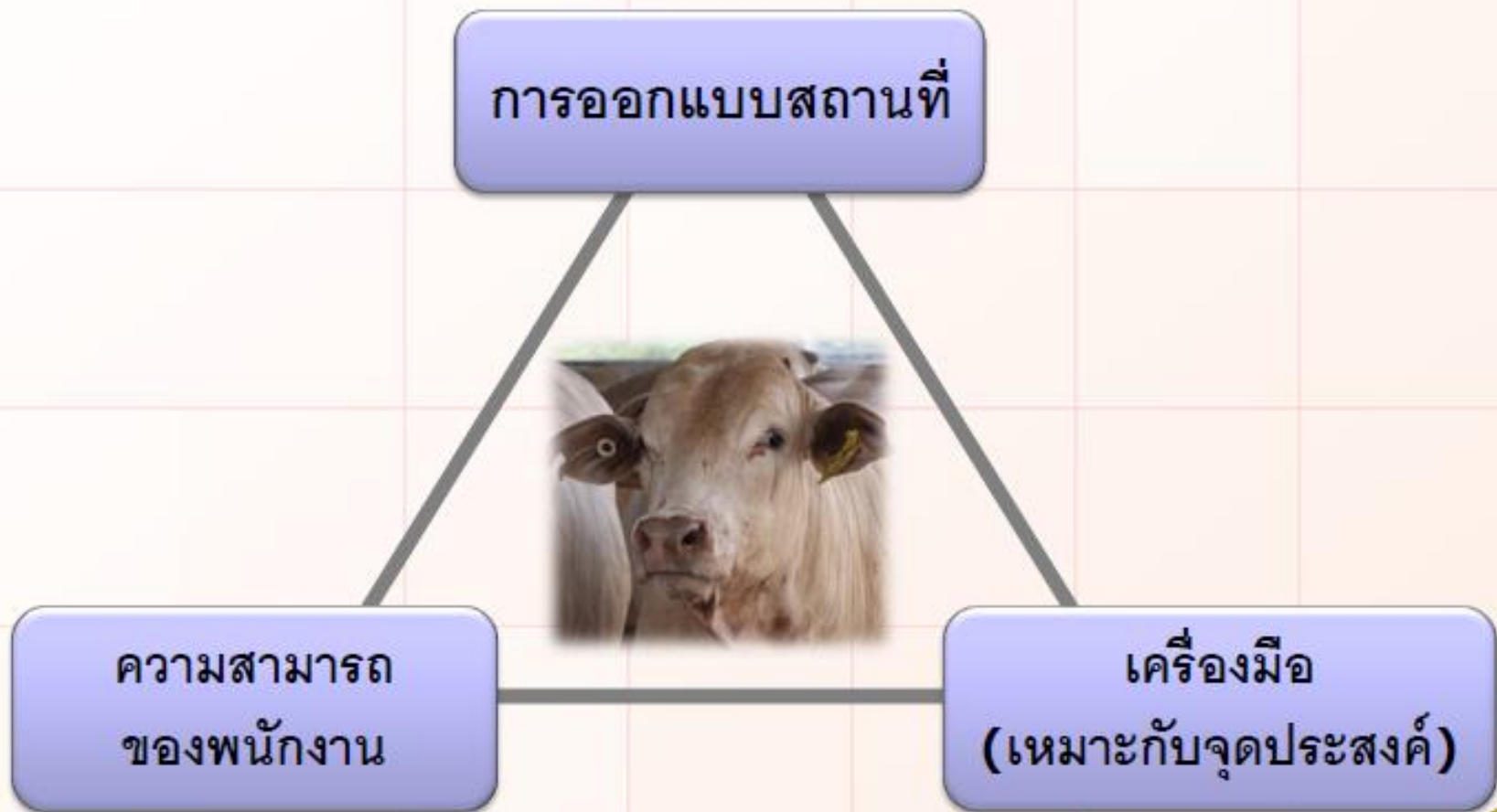
* โรงเชือดไก่

* ไร่เชือกไก่

องค์ประกอบหลักของการฆ่าสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม (Key Components of Humane Slaughter)

แนวคิดของการตายที่ดี (Concept of Good Death)

- ◆ มีวิธีจัดการกับสัตว์ก่อนฆ่า และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะช่วยลดความเครียดของสัตว์
- ◆ บุคลากร: ได้รับการฝึกฝนอย่างดี และเอาใจใส่
- ◆ อุปกรณ์: เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การใช้งาน
- ◆ มีกระบวนการทำให้สัตว์หมดสติ (unconsciousness) และไม่รู้สึกรู้ตัว (insensibility) โดยทันที หรือนำไปสู่ช่วงเวลาการหมดสติโดยสัตว์ไม่ทุกข์ทรมาน
- ◆ มั่นใจว่าสัตว์จะไม่ฟื้นคืนสติจนกระทั่งตาย

การนำสัตว์เข้าเชือด

ในยุคสมัยของคอลีฟะฮ์(ผู้ปกครอง) อุมัรอิบน์อัลคอตตอบ รอฎิยัลลอฮูอันฮุ ได้เห็นชายคนหนึ่งได้ดิงขาแกะ และลากมันเพื่อเอาไปเชือด ท่านคอลีฟะฮ์ได้รู้สึกเศร้าสลดกับการกระทำอันรุนแรงต่อสัตว์ที่พูดจาไม่ได้ ท่านคอลีฟะฮ์อุมัร รอฎิยัลลอฮูอันฮุ ได้พูดกับชายคนนั้นว่า

ويلك قدها إلى الموت قوداً جميلاً" من كلام عمر بن الخطاب رضي الله
عنه

“ ท่านแย่มาก ท่านจงนำมันไปสู่ความตาย(เชือด) ด้วยกับการนำพาที่ดีงาม”

การลั้บมี้ด

أترید أن تمیتها موتات هل حددت شفرتك قبل أن تضجعها { رواه
الطبري و الحكم

ท่านศาสนทูต ได้พูดกับชายผู้หนึ่งว่า

“ท่านต้องการให้มีการตายซ้ำแล้วซ้ำอีก(ทรมาน) ต่อสัตว์ ทำไมท่านไม่ลั้บมี้ดของ
ท่านเสียก่อน หลังจากนั้นท่านจึงค่อยไปลั้บมี้ดให้นอนตะแคง”

(บันทึกโดยอ็ฏฏอบรอนีย์และอัลฮากีม)

การเชือดสัตว์

« إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَ، وَلْيُحِدِّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ، فَلْيُرِحْ ذَبِيحَتَهُ»، رواه مسلم

(رقم 1956)

ท่านศาสดามูฮัมมัด ได้กล่าวว่า

“แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮ์ได้บันทึกคุณธรรมความเมตตาไว้กับทุกๆสิ่ง
ดังนั้นเมื่อสุเจ้าทั้งหลายจะสังหาร(ชีวิต) ก็จงสังหารด้วยกับคุณธรรม (ไม่ทรमान)
และเมื่อสุเจ้าทั้งหลายต้องการที่จะเชือดสัตว์ ก็จงมีคุณธรรมในการเชือดสัตว์
(ไม่ทรमान) เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดจากสุเจ้าต้องการที่จะเชือดสัตว์ ก็จงลับมีดให้คมและให้สัตว์
ได้ผ่อนคลาย”

(บันทึกโดยมุสลิม)

คำวินิจฉัย (ฟัตวา) จุฬาราชมนตรี ที่ 02/2554

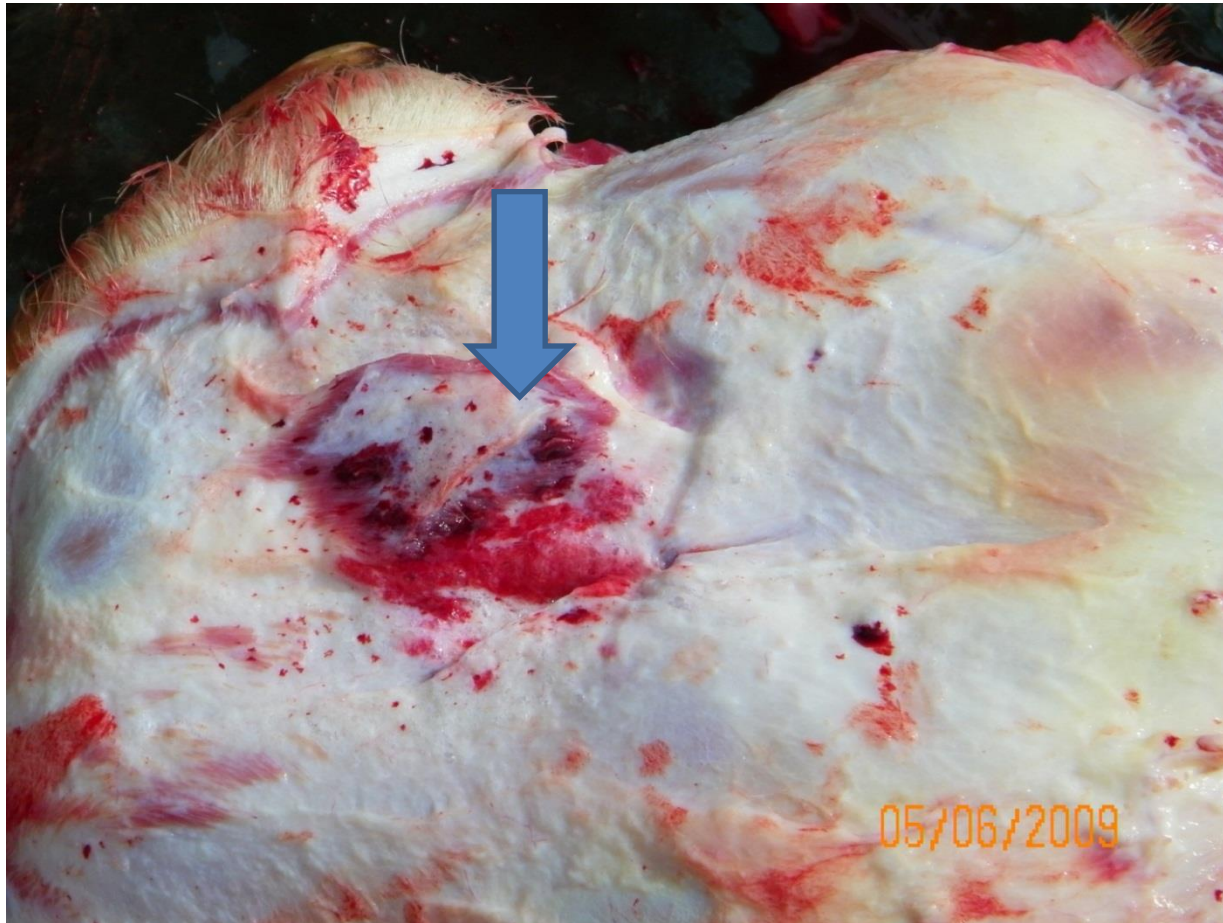
การทำสลบในโค

- ตามคำวินิจฉัย (ฟัตวา) จุฬาราชมนตรี ที่ 02/2554 เรื่องประเด็นการเชือดสัตว์ด้วยวิธีต่างๆ ประเด็นที่ 3 วิธีการ Stunning สัตว์ใหญ่ เช่น การใช้ปืนอัดลมหรือปืนอัดลมชนิดหัวตะปูงึงที่กะโหลกหรือท้ายทอยของสัตว์เพื่อให้สัตว์สลบ ซึ่งอาจทำให้กะโหลกของสัตว์แตกได้
- คำวินิจฉัย : เป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตให้กระทำ เพราะอาจจะทำให้สัตว์นั้นตายเนื่องจากกะโหลกแตกหรือมีเลือดคั่งในสมองก่อนที่จะมีการเชือด และสัตว์ที่ถูกกระทำโดยวิธีดังกล่าวเข้าอยู่ในประเภทของสัตว์ที่ห้ามรับประทาน

ภาพ หัวของโคภายนอก ที่ผ่านเครื่องทำสลับแบบหัวเด็ด

ภาพหัวกระโหลกโค ที่ผ่านเครื่องทำสลับ
แบบหัวเห็ด หลังเปิดหนังที่กระโหลกออก

Act Local

Impact Global

*Thank you
for your attention*

Department of Livestock Development